

ELŐFIZETÉS:

Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a lap tulajdonosnak kül-
dendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:

egy 1 hasáboz petit sor
10 kr., többszöri hirdeté-
sénél olcsóbb. Nyilvántar-
sora 25 kr. Bélyegdíj min-
den hirdetésnél 30 kr.
A hirdetések Bittermann
Nándor nyomdájában és
a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Köziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelenik minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

A tiszaparti vasút.

Videant consules!

zép Szeged, ha fényes palotáid közepette, lakosaid panaszát a nagy pénzükről összevetem az újságok és komoly kereskedők által jövődől pénzükről, elszomorult szívem!

Az alföld legnagyobb városa! Hát amit szemem látnak, az mind csak külső fény és igaz

volna az, hogy a modern szörny: a krach, bacillusait palotáid impozáns falai között elhinté!

Nem hiszem — nem, ez nem lehet! —

És ime szomorkodó szívem meglelte a vigaszt.

Rövidke pár nyomtatott sor az egész, — de elozlat minden aggályt: »Kállai A. és társai egy évi időtartamra előmunkálati engedélyt nyertek, a szegedi osztrák állam-vasút induló házatól Martonos, Ó-Kanizsa és Adorján érintésével, Zentára építendő gőzmozdonyú vasútra.«

Lehetnek azonban sokan, akik nem értik meg, miért vigasztaltak meg e sorok Szeged jelenében és jövőjében és ezeknek ép úgy tartozom a felvilágosítással mint nekem azon bácskaiak, akik a leendő Szeged megyébe bekebelezésüket óhajtják.

Méltóztassék tehát tudomásul venni, mikép kérdésközeimre azon felvilágosítást nyertem, hogy ezen mintegy 60 kilométer hosszú vasút kiépítése részvények útján fog történni, vagyis a szegedieknek annyi pénzük van, hogy 1.200,000 forintot vasútba fektethetnek!

Tehát a szegedi pénzükről szóló hírek — kohlomány! Kétkedők ezen állításom helyesége ellen (a vasút létesítését mindenki biztosnak veszi) azon kifogást teendik, hogy nem következtetés az, miszerint a leendő vasút részvényei kizárólag szegediek pénzén lesznek vásárolva. Ezen kifogás, mint látni fogjuk, meg nem állhat.

Tekintettel azon körülményre, hogy a kérdéses vonal Horgosig, tehát 19 kilométer hosszúságban párhuzamosan halad a meglévő vasúttal, ugyan közel áll azon valószínűség, mikép ezen vasút kiépítése által a magyar állam-vasútnak versenyt vonala lesz, és hogy ezen kiépítés első sorban nem Szeged, hanem az osztrák állam vasút érdeke, hogy így a Tisza bácskai oldalán, majdan folytatódó épülő vasúttal forgalmat magának mindenkorra biztosítsa, illetőleg saját vágányaira terelhesse, miért is a részvények megvásárlása első sorban az osztrák állam-vasút feladata.

Ezen látszat valószínűségét azonban az engedményes nevei rögtön megszüntetik.

Elismerjük ugyan, hogy Szeged felvirágzása kiváltságokkal is biztosítandó, de Szeged érdeke nem lehet az állam érdekével ellentétes; pedig ha ezen leendő vasút részvényesei az osztrák állam-vasút részvényesei lesznek, akkor ezen vasút a magyar állam-vasúttal konkurál, vagyis az állam pénzén kiépült Szeged ezen vasúttal a magyar állam-vasút bevételeit csorbítja.

Ugy az engedményesekkel, mint a szegediekkel szemben, ilyen hazafiatlan eljárást nem tételhetünk fel, és miután ilyen kerülő vasút részvényeibe, mások mint szegediek pénzüket befektetni nem fogják, és a vasút kiépítését mindenki komolyan hisz, úgy kétségtelen, mikép Szegeden ez idő szerint krach-bacillusok nincsenek!

Ha tehát a szegedieknek sok a pénzük, mi ennek csak örülni tudunk.

Ha azonban e feltevésünk mégsem helyes, akkor Bács megye és Szeged város érdeke közös és ezen helytelen irány kiépítését nem szabad támogatniok, mert e vasút forgalma hosszúságával nem áll arányban, így jövedelmező-

sége több mint kétes és mert annak kiépítését sem Szeged, sem a bácskaiak kereskedelmi érdeke nem kívánja.

Szegednek Zentával összeköttetése Horgoson át történik legelőnyösebben, mert így 60 kilométer helyett csak 40 kilométert kell kiépíteni, minthogy Szeged-Horgos már úgyis ki van építve.

Szegednek nincsen semmi oka a Kállai-féle irányhoz ragaszkodni, mert ez kereskedését csak ép oly fokozat emelné, mint a horgosi csatlakozás, hisz Szeged kereskedésének öregbítésére úgyis csak azon árú szolgál, amely vagy Szegedre, vagy Szegedről lesz fakturázva, a távolság pedig mind kettőnél egy; a költséggel csak az, hogy a Kállai-féle irány mellőzésével az állam nyer, míg ellenesetben az átmeneti áruforgalom az osztrák állam-vasútát fogja a magyar állam-vasút rovására gyarapítani.

Bácskai érdekek meg éppen a horgosi csatlakozást kívánják. Horgos Szeged csak 7 kilométerrel rövidebb, mint Horgos-Szabadka és nekünk ép úgy kell Szeged, mint Szabadka és igen furcsa dolog volna, ha Ó Kanizsáról Kállai kedvéért Szabadkára negyvenegy kilométer helyett, hetvenkilenc kilométert kellene utazni, vagy árú után vitelbért fizetni. Megjegyezzük még, hogy Zenta-Horgos-Szabadka-Budapest 236 kilométer és Zenta-Horgos-Szeged-Budapest 248 kilométer. Figyelembe véve még azon körülményt, mikép a vasút folytatása Zentáról Ó-Becsére, illetőleg Ujvidékre csak az idő kérdése, így bátran mondhatjuk, hogy az állam igen rossz vasúti politikát követne, ha a Kállai-féle irányt kiépíteni engedné.

Az ügy érdekében szükségesnek tartottuk ezeket elmondani és bővebb részletezésbe bocsátkozni az idő szerint feleslegesnek tartjuk.

Hisszük, hogy e sorokat megynék szellemes és tevékeny alispánja is olvasni fogja, miért is végmondatunk: »tizenöt kilométer vasút kiépítésével a tiszamenti községek áruforgalma és kereskedése minden időre Bács-Bodrogh megyei marad, ha pedig ezen tizenöt kilométer vasút építése mellőztetik és a »Kállai irány« épül, úgy a tiszamenti községek kereskedése Szeged felé gravitál és az osztrák állam-vasutat gazdagítja.«

A „Gazd. Egylet“ közleményei.

A megyei gazd. egyesület f. hó 14-én Szemző Gyula elnöke alatt vál. ülést tartott. Nevezetesebb határozatai a következők voltak:

Az adai földműves iskola számára egy 150 frtos ösztöndíjat adományoz, egyelőre 2 évre. Az ösztöndíjat egy szegény szorsú, jó erkölcsű tanuló, akit a folyamodók közül erre az elnökség legérdemesebbnek tart — fogja élvezni.

Ekeversenyt az idén a gazd. egyesület az idő előhaladottsága miatt nem tart.

Kolatsék János apatini lakos azon kérelmére, hogy az általa feltalált kender-törő gép némi javítására, illetőleg befejezésére az egyesület 50 frtot adjon — a vál egy — Michelsz János, Reichel Péter és Kaufmann urakból álló 3 tagú bizottságot küldött ki a nevezett gép megvizsgálására, s ha a biz. érdemesnek találja azt a díjazásra, úgy az egyesület a kért összeget megadja.

A folyó év végén a gazd. egylet tisztviselő kara, megválasztásuk óta a 3 év letelvé, az alapszabályok értelmében leköszön. Az elnök, alelnökök és választmányi tagok választását a jövő év elején tartandó közgyűlés eszközli. A titkárválasztással az időpontot nem lehet bevégni, mert a folyó ügyek rendes menete megkívánja, hogy újév első napján a jelenlegi titkárt az újonnan választott mindjárt helyettesítse, de másrésztől ez állás természete azt kívánja, hogy az a szokásos pályázat útján töltsék be, ami mindenestre idit igényel; s ennek folytán a választmány abban állapodott meg, hogy a pályázati hirdetmény eleve közzé tétessék. A titkár fizetése és szükséges kvalifikációjának megállapítására egy 6 tagú bizottság küldetett ki (Szemző Gyula elnök, Barthal József, Bikár Simon, Falcione Lőrinc, Radics György, dr. Molnár István Lajos). Ezzel kapcsolatban a választmány kimondta, hogy a pénztárnoki állás a titkársággal össze lesz kötve, s a titkár kötelezve lesz ott lakni, ahol az elnökség székel.

SZENT-TAMÁS OSTROMAI.

(1848—1849-ben.)

Thim Józseftől.

Szabadságharcunk egyik kiváló pontja Szent-Tamás. Érdekes e tárgyról behatóbban értekezni, annál is inkább, a mennyiben e tárgy a szabadságharcunkról szóló történetekben sehol sincs részletesen kidolgozva; másrészt számos, az ottani nép által fenntartott adat szolgál rendelkezésemre, úgy, hogy e tárgy kifejtésével nem vélek háládatlan dolgot elkövetni.

Szent-Tamás a Ferenc csatorna mentén fekszik, két mértföldnyire a Tiszától. Lakóinak száma közel 12,000-re rög, nemzetiségükre nézve majdnem kivétel nélkül szerbek. Politikai érdektől ismeretes. A délmagyarországi felkelés elején vezérek ösztönzésére az ottani csekély magyar érzelmű pártot részint levölve, részint nehéz földművelési munkára kényszerítve, haladéktalanul a szerb lázadókhöz csatlakoztak. Az előbb oly jelentéktelen helyet rövid idő alatt fontos erődít. vényűvé alakították át. Északról a Krivajá (pacsér; ér), délről pedig a Ferenc-csatorna képezték természetes védelmi vonalait. Nyugat és kelet felé, a még mai napig is romjaiban látható sáncok védtek. Az előbbieket a Ferenc csatornai zsilipről a Krivajáig vonták, az utóbbiak a turiai országúttól szintén a Krivajáig. Délen a Ferenc-csatornán át fahid vezet a városba; balról a zsilip mellett kis erdő van. Északkeleten az említett sáncokon kívül még egy kis négyszögű földhányás emelkedett; szélessége 2 öl, magassága szintén annyi. A szerbek ezen kis helyet »Szbobrán«-nak nevezik. Közel hozzá a »na szirig« nevű magaslat emelkedett, 200 ember és két 3 fontos ágyú által védve.

Az első támadást Szent-Tamás ellen az áruló Bechtold intézte 1848 július 10-én. Horváth Mihály »a függetlenségi harc történetében« a támadást július 14-ére teszi. En azt tartom, ez nem hiteles följegyzés. A szerbek, Klapka és többen, mind 10-ét tartják az első támadás napjának.

Horváth Mihály Bechtold fővezért következőleg jellemzi: »Bechtoldról a magyar közönség még kevesebbet tudott ugyan egyelőre, mint a hadügyminiszter; mert neve eddigelé egész ismeretlen volt a hazában; kinevezetése mindazonáltal, idegen létére is, közmegelegedéssel fogadtatott. Abban, hogy nem magyar eredetű, hogy az ország alkotmányáról és jogairól fogalma sincs, hogy, mint társainak legnagyobb része, a régi rendes katonaságot nem örömet látandja összeolvadni az új, magyar rendszerű honvédséggel, és hogy ezen okoknál fogva, ha különben az ügynek híven szolgálna is, a seregben alig számolhat népszerűségre, — mindebben akkor senki sem látott okot az ellenszenvre: annyira égetővé lett egy fővezér szükségének érzelme, ki függetlenül, összehatólag intézné működéseit. Midőn ő Kassáról, hol szállásolt, Pesten megjelent s magán körökben is kijelentette, hogy gyorsan és elhatározólag kíván munkálkodni: egyénisége fölül általában kedvező vélemény terjedt el a hazában. Hazafiatlanságnak tartották volna, másként vélekedni s nyilatkozni oly férfiról, kinek kezébe a miniszterium bizton le lehetni hitte Magyarország életkérdéseinek egyikének megoldását. A kedvező vélemény őt némileg szinte a népszerűség fénykörével árasztá el, midőn végre július elején Szegedre érkezett. Ő maga is mindent elkövetett e népszerűség ápolására, nyílt bánásmóddal által mindenkit megnyerni igyekezett: ragaszkodását a magyar ügyhöz minden alkalommal fennen hirdette. Nagy gondja volt rá, hogy lakása erkélyén nagy nemzeti zászlók (!) tűzessenek ki; a szerb lázadók ellen gyakran nagy hangú fenyegetéseket hallatott és ígerte, hogy őket rövid idő alatt kiűzdi táboraikból. Bizonyos tüntetéssel buvárokodék az asztalain kiterített földlabroszokban. Mindez oly bizodalmat ébresztett iránta, s munkálkodásait eleve és oly reményteljes színben tüntette fel, hogy senkinek eszébe sem jött gyanakodni: vajjon nem látta-e el őt a reactio olyféle titkos utasítással, hogy a háborút lehetőleg hosszúra nyújtani, s mennyire nyilvános árusítás nélkül teheti, minden érzékenyebb csapat elfordítani igyekezzék, az udvar érdekében lázongó szerbekről?«

Horváth az árulót némileg menti is: »ha nem egyenes árusítás, mondja, de bizonyára annyi, s oly szembetűnő hiba, mulasztás, gondatlanság és rendtelenség terhelte a fővezérletet, hogy Bechtold rossz akaratáról a táborban senki sem kételkedett.« Tehát a nagy történetíró vonakodik Bechtoldot árulónak bélyegezni. Horváth alapvető művét 1865-ben írta, tudhatta, hogy Bechtold, — eltávózása után — osztrák szolgálatba lépett, hogy a haza ellen fegyvert fogjon. S lám mily enyhe vele szemben kiitkájá, mig Kosuthra, a nagy hazafira, a legszigorúbb, pártos mértéket alkalmazza!

Mint mondtam, az első támadást nem jul. 14-én, hanem 10-én intézték Szent-Tamás ellen. Éjjel volt. Eder tábornok 1000 emberrel és fél hat fontos ütőgel a városnak tartott; mig Damjanics öngy 3¹/₂ századdal és egy ütőgel Turjának rontott; Kolowrat ezredes hat századdal Hegyéről indult meg és végül Bergmann kapitány 5 század- és 2 ágyúval támadott.

A szerbek azonban a támadást — szám szerint 3000 végvidéki és 2000 szervian — Bosznics Tódor vezérlete alatt visszaverték.

Damjanics támadása sem sikerült, miután a Ferenc-szatorna hidját a szerbek eleve felszedték. A sebesültek száma hatra rúgott.

Magyar részről több kisebb kudarc után ezen fontos helyet mindinkább kezdték méltányolni és lassanként azon nézet jutott érvényre: ha a bácskai szerb csapatokat megakarják semmisíteni, e helyet okvetlenül be kell venniük.

Bechtold nem hagyott fel a támadással. De csak színleg; főtevése oda irányult, hogy tekintélyes számú magyar csapatot tartson lekötve az osztrákok előnyére. A közellevő római sáncokban is erősen folyt a vér, sőt Máriássy itt határozott előnyt vívott ki, a mit Bechtold elég galád módon szántszándékosan mulasztott el kizsákmányolni. S mi több, néhány nap múlva összes csapataival elvonult, tettét azzal okadátolva, hogy az erődítvényt csekély számú sereggel be nem veheti.

Főhadiszállását Ó-Becséről Verbászra tette át. A szerbek időt nyerve, mindinkább megerősítették helyzetüket úgyannyira, hogy aránylag csekély erővel tekintélyes ellentállást fejthettek ki. 1848. aug. 18-án Biga főhadnagy vette át a vezénylést.

Ezen tájban érkezett meg Bechtold sürgetésére maga Mészáros, a minék köszönhető, hogy ezuttal a sereg száma szaporodott.

Bechtoldnak újabb, aug. 19-én szándékolt támadása a város tudomására jutott. Egy szerb közölte Biga Péter főhadnaggyal a magyarok támadási tervét. Biga tisztában volt mindennel: Jovánovics Pétert századával és egy ágyúval Turia megvédésére küldte. A pétervárad hidjánál egy század pétervárad katona és 250 szt.-tamási lakos 2 ágyúval foglalt állást Zsivánovics Gábor vezénylete alatt. A verbászi sáncokat 2 1/2 század pétervárad katona és 400 helybeli lakos 5 ágyúval védte Biga és Bosznics személyes vezénylete alatt. A keleti sáncokban 1/2 század pétervárad katona és 150 szt.-tamási lakos volt elhelyezve Dungyverszki vezénylete alatt. A Szobobránt 500 rácországi és 300 ó-becsei lakos 2 ágyúval védte Bulyuk basa és Sztankó vezénylete alatt.

A tüzserég kivétel nélkül csakjásokból állt, Zsivkovics, Sztanojevic, Marinkovics és Radonics vezényelte azt. A Szirigán Nikolics parancsolt.

A magyarok támadási terve következő volt: a Bakonyi dandár feladata volt a főcsáncot, a Wollenhoferi és Fack-félek a hidt, a Kolowrátnak pedig Turia foglalt el. Wollenhofer 4 század gyalogossal, 1/2 század Lenkey-Würtembergi huszárral és két tizenkét fontos üteggel indult meg. A megtámadott hidat Vnorovszky, lengyel panszláv, védelmezte, mintegy 1500 végőrel, néhány száz szervianál és 4 ágyúval.

Aug. 19-én hajnalkor kezdődött meg a támadás. Szerb részről Hrabovszkyt vélték a magyarok vezérének; tényleg Bechtold volt. Rövid idő alatt az ágyúzás az egész vonalon (a verbászi vagy nyugati fő-sánc) fejlődött ki. A hidt ellen is heves támadást intézett Wollenhofer: ágyúink már elnémitették a szerbekét, és a mint Horváth Mihály állítja: „ha az ostrom következetesen folytattatik, magának az ellen-ségnek vallomása szerint, a hidt veszedelmét kétségkívül maga után vonta volna.” Bechtold azonban visszavonulást fuvatott, és így ezen az oldalon megszünt az operáció. Csapatunk nem egyszer kísértették meg a sáncok elfoglalását; Turia és Tisza-Földvár a támadást visszaverte. A sáncok n a Sándor nevű századnak sikerült a fő mellvédre előnyomulni, de ezalatt Bechtold visszanyomult, mit ez látva, szintén tágitott. A szerbek ezt észrevették, tömegesen rontanak előre, a kitűzött magyar lobogó eltűnik és hőseink legnagyobb részét az áruló ott hagyja veszni.

A hivatalos adatok után veszteségünk 40 halottból és 100 sebesültből állott.

Ez az eset az egész hadsereg elégtelenségét vonta maga után. Bechtold e tette a magasabb intéző körökben szintén tudomásra jutott és Perczel nem is késett Bechtoldot „hazaárulónak” bélyegezni; a mire az utóbbi leköszönt. A főbb körök siettek Perczel Mór-nak ezen igaz állítását megcáfolni; maga Mészáros is kijelenté, ha Perczel az árulás szót nem rosszalja, ő megszünt a kormány tagja lenni. En azt tartom, a főbb intéző körök nem annyira Perczel fellépését rosszalják, hanem attól féltek, hogy Bechtold a sereggel elpártol, miután a rendelkezésére álló csapatok vezetői majdnem nagyobb részt idegenek voltak, és az ilyféle tett a sergenél legkevésbé sem talált volna ellenkezésre, annál is inkább, mondom, féltek ellene nyíltan fellépni. Utána Mészáros vette át a főparancsnokságot. Ez a következőleg szól elődjéről emlékirataiban: „ha talán nem is illet egészen reá az árulói nevezet (?) legalább annyiban nem volt túlzó, hogy ő maga dicsekedni mondott, mikép úgy intézte mozdulatait, hogy mi se váljon belőlök.” Ezen szavai a volt belügyminiszternek fényesen bizonyítják fentebbi, talán merésznek látszó állításomat, most memoirejaiban „megengedi, hogy áruló”, azelőtt pedig határozottan tiltakozott az ellen!

Szept. 21-én Szt.-Tamás újabb támadásnak nézett eleje. Mészáros serege ekkor 10,000 rendes és 15,000 nem rendes katonából állott; Horváth 14,000 gyalogost, 2000 lovas és mintegy kétszer annyi (?) nemzetört emlit fel; az ágyúk száma 30-ra rúgott.

A szt.-tamási őrség aug. 19. óta nem változott, eltekintve attól, hogy Jovánovics Csúrogra ment Turia védelmére.

Éjjel két óraker magyar csapataink a köd sűrű leple alatt csatarendbe álltak. A főtámadás a nyugati (verbászi) sáncokra irányult. Maga Mészáros elől ment. Szerb részről azt emlegették, hogy valami szerencsétlen eset következétkben keresi halálát.

Réggel 9 óráig több kisebb támadást intézett az erődítmény ellen, de sikertelenül. Azután a csatornán veretett hidat és mindenestül átkelve, a pétervárad hidnak rontott. Az őrség még ideje korán veszi észre a veszélyt és mindenki a hidt védelmére siet. A viadál még folyt, midőn híre érkezik, hogy Turia visszaverte a támadást és Jovánovics a szorongatott szerbek segítségére siet. Így magyarjaink siettem vihatlak ki és a legnagyobb rendben visszavonultak.

Hogy az erődítményt ekkor nem tudták a magyarok kézre keríteni, oka ennek először is Mészáros nem ügyes támadása, mert állítólag csak negyedrészt használta volna fel a sereggel; másodsor az, hogy a városban a legutolsó ember is tudta a támadási tervet. Hogy mily lanyhán küzdött a sereg, kiviláglik abból is, hogy összesen csak 20—30 ember hullott el; ezek közt gr. Festetics, mint közlegény harcolva.

A szerbek diadalittassága leirhatatlan volt. Még most is emlegetik a nagy napot a „dekák”, a kik részt vettek a védelemben. Biga vezérüket égg magasztalták s éjjelig folyt a „kölő”, nemzeti táncuk.

Nov. 30-án, midőn valamennyi szerb táborot megtámadták a magyarok, Szt.-Tamás őrségét is nyugtalanították. Rövid ágyúváltás után mindkét rész beleunt a játékba. Ez évben ez volt az utolsó támadás.

Az idő mindinkább fagyosra fordult, a tél bekövetkezett. Tavaszig az erődítmény békés napokat élvezett; a lakosság a veszedelemtől már nem is tartott, úgy, hogy a sáncokat is nagyrészt behányták.

Január 18-án valamennyi bácskai magyar csapat Szegedre vonult téli szállásra.

A bácskai szerb lakosság a magyarok gyengeségének tartotta az elvonulást. Február elsején Szt.-Tamás és Kula lakossága elvtársaival szövetkezve a déli, magyar párti lakosságra tört, pusztított s rabolt, míg nem Bezerédi Miklós őket széjjel nem verte.

A tavasz nemokára beköszöntött és az operációk újra megkezdődtek. Perczel a Bánátot elhagyva, 1849. március 26-án Bácskába jött, s látva, hogy a Ferenc-szatorna vonal védtelen, elhatározá, hogy Szt.-Tamást hatalmába keríti.

Március 20-án már Kula és Kis-Kér körül állott. Nem messze tőle volt Bosznics szerb kapitány, és Perczel szándékát sejtve, Szt.-Tamásra sietett és azt Szt.-Tamással együtt a védelemre előkészíté. Április 1-éig Bács-Bodrogh vármegyének legnagyobb része Perczel kezében volt; azután haladéktalanul fogott Szt.-Tamás ostromához.

Perczel 8 század gyalogsággal, 6 század lovas-sággal és 24 ágyúval rendelkezett. Ebhez hozzájárult az időközben megérkezett Forget őrnagy 2 század gyalogossal, 1/2 század lovas-sággal és 6 ágyúval.

Még mielőtt megkezdődött volna a támadás, Perczel a város feladására szólította fel az őrséget, a mit azonban ez főbjeinek ösztönzésére kereken visszautasított, noha maguk a szerb vezérek is belátták, hogy hogy helyzetük legfeljebb 24 óra hosszat tartható. A főparancsnokságot a legidősebb tiszt vevé át. Neve előttem, minden kutatás dacára, ismeretlen maradt. A nép „sztarac”-nak öregnek hívta. Ez először is löporért küldött, azután Rajacsis patriarcához futárt ágyúkért és segítségért. Mamula őrnagynak meghagyott, hogy Perczelt hátban támadja meg.

Április 2-ka kölesönös készültek közt mult el. 3-án megkezdődött az ostrom. Magyar részről egyfelől a hidt elfoglalását tűzték ki célul; ide sora-kozott a Perczel Miklós alatt levő dandár, az 1. és 7. zászlóalj Thurszky vezérlete alatt; továbbá 400 szegedi önkéntes és egy ágyúüteg. A tartalékok nemzetőrökön kívül lovas-ság és 2 üteg képezte. A másik rész Verbász felől támadott. Ide tartozott Gaál vezérlete alatt az 5. és 8. honvédszászlóalj 2 üteggel, továbbá a Vata gyalogság.

7 óraker reggel ágyúdörgés jelzé a támadást. A csapatok egyszerre kezdtek működni. Az ágyúzás 2 óra hosszat tartott. Az első szurony-támadás visszavetett. Későbbi támadásnál sikerült a 7. honvédszászlóaljnak a sáncokba törni és az ellenséget sarokba szorítani. Ezt a kedvező pillanatot Földváry Sándor őrnagy felhasználja s zászlót ragadva a szegedi önkéntesek élén a mellvédet megmássza. Követik őt Thurszky és többen. A szerbek most a hidnak tartanak, de Bach százados őket a 7. zászlóalj 2. századával őket feltartóztatja. A szerbeket páni félelem fogja el, fut, a ki merre tud; a löpor-torony is a légtébe repült és a diadal a magyaroké.

Egy szerb katona, a ki Szt.-Tamás elfoglalásánál jelen volt, a szerbek vereségét következőkép okadotlja: „A puskaporos-torony felrobbanásánál egy katona ruhája meggyult, minék következtében ez a csatornába veté magát. A szerbek ezt futásnak vélték és zavarba jöttek. — A valódi ok mégis csak hős honvédeink előnyomulásában keresendő. Egyes csapatok a közellevő házakban menedékre találva, még folytatták a kétségbeesett támadást, de ezek is csakhamar megadták magukat.

A küzdőtér borzasztó látványt nyújtott. A hidt holtakkal, vonagló sebesültekkel volt tele. A csatorna vérfolyammá változott; felszínét sűrűn fődtek a holt tetemek. Mindenütt a pusztulás tárult a szem elé.

Az alatt a sáncokon is folyt a küzdelem. Gaál minden erőfeszítése dacára sem tudott valamire jutni; csak midőn a védők látták, hogy a hidt a magyarok kezében van, eredtek futásnak. A város lángba borult s a házak kigyulásával az utolsó menhely is megszünt. Futott is mindenki a merre látott. A hidfőnél berontott csapataink a legtöbb utcát elfoglalták, és így a verbászi sáncokról menekülőknék utjukat vágták. Gaál őket az 5. és 8. zászlóaljjal megtámadja. Egy részük elhull, mások a csatornán átuszva Kis-Kér felé szöknek, de az ott levő huszárainktól levágnak; míg mások a Krivaja (pacséri ér) iszapjában lelik halálukat.

Tömeges felhérnép menekült pópája (papjuk) élén, s a katonaság dühe elől ezek sem menekültek volna meg, ha Batthány Kázmér nem siet védelmőkre. 2000 szerb lelte itt halálát, 200 pedig foglyul esett. A templom harangjaiból emlékémet verettek. A hidt és erődítmények lerontattak.

Április 4-én este tudatta Perczel Szt.-Tamás elfoglalását a Debrecenben székelő kormányzóval.

Április 4. és 5. én a halottakat temették el, számra 4—5000-et, és magyarjaink a szerbekre nézve oly gyászos emlékü helyet gyözve hagyták el.

Hirek.

A 21-én Kálmán-ünnepélyen, melyet Baja városa e hó 21-én a költő szülőházának emléktáblával való megjelölése alkalmából rendez, a Petőfi-társaságot Komócsy József, Szana Tamás, Prém József, Kvassay Ede és Abafi Lajos képviselik. Komócsy József az ünnepélyre irt alkalmi ódáját fogja szavalni.

Pályázat. A megyei gazd. egyesület az adai földmives iskolában egy tanulót akarván kiképeztetni, felhivatnak az erre igényt tartók, hogy folyamodványaik szegénységi-, erkölcsi- és elemi tanulmányaik sikeres elvégzéséről szóló bizonyítványokkal felszerelve, még e hó folyamában nyujtsák be a gazdasági egyesület elnökségéhez.

A szabadkai ügyvédi kamara részéről ezennel közhírré tétetik, hogy Fehér József ó-kanzsai ügyvéd elhalálozása folytán a kamara lajstromából kitöröltetett.

Széchenyi Tamás joghallgató, egyéves huszár-önkéntes, Széchenyi József helybeli törvényszéki elnöknek nagyreményű fia, folyó hó 17-én Budapesten a huszár tiszti vizsgálatot letette.

Szombaton lesz Falcione Nándor, városi tanácsos esküvője a kedves Falcione Milla k. a-nyal.

Kérve figyelmeztetjük a rendőrséget, hogy a bajai uton újólag rendszeresített két sétányon a cölöpöket szedesse ki. Hiszen akinek jussa volt ott utat hasíttatni, annak kell, hogy jussa és gondja is legyen az utak járhatóvá tételét, forgalmát biztosítani. Egyuttal megjegyezzük, hogy a Görtinger-ház melletti árkon való dobogó melletti támaszkodó karfa — ki tudja mi uton? — kitört. Azon mély és széles árkot, kivált most, hogy a gymnasium fele is erre fekszik az apatini uton, nem szabad egy napig se kellő biztosítás nélkül hagyni.

Az alföldi vasútnak f. évi július havi jövedelme 75454 frt.; egy kilométerre 369 frt átlagos havi jövedelem esik.

Baján közgyámmá egyhangulag Meskó László választott meg a f. hó 11-én tartott közgyűlésen.

A zombori adóhivatal kerületébe tartozó községek III. oszt. kereseti adózói és a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok által beadott másodfoku felebbezéseket az adófelsőzlamlási bizottság folyó hó 24-étől kezdve fogja tárgyalás alá venni.

Vuits István, zentai vasparipázó, a napokban Aradról Szegedre ment velocipéden. Az utat egyszeri pihenéssel 9 óra alatt tette meg.

A t. közönséghez. Mándoky helyben működő derék társulata igazán megfelelő minden méltányos igénynek s a látogatás mégis igen kevés pártolásra vall; néha a színbáz majdnem üres. Így volt pl. kedden is, mikor pedig „uj” darabot adtak. Ha már színbázát építettünk, ne nevetessük ki magunkat. Hogy teli évadot ki nem bíruink, az régi dolog; de hogy egy hónapig se élhessen meg nálunk a jó színész, az már talán mégis szennyfolt volna a város hírnevén. Kérjük kivált a kereskedő, iparos és birtokos osztályt, legyen szives a saját körében és kebelében barátságosabb fogalmakat és nemzetiebb műveltségi érteket terjesztetni. Egyuttal figyelmeztetünk kell a t. közönséget, hogy 8 óraker van nyolc óra; tehát aki színbázba akar menni, ne tegye lehetetlenné a pontosnak az első felvonás élvezetét illetlen későjárásával, vagy legalább aki elkésik, ne járjon úgy a visszhangos folyósokon s utakon, mintha maga volna a színbázban. Másoknak kellemetlen nem lenni — ez minden illetudásnak első paragrafusa. Kellemetlen ugyan e pár sor is, de tisztünk provokált arra, hogy így nyilatkozzunk.

Hymen. Ehrenberger Emil cs. és kir. szados f. hó 16-án tartotta esküvőjét dr. Hável József helybeli törvényszéki orvos kedves leányával, Bella k. a-al.

A bajai városi közgyűlés f. hó 11-én tartott ülésében elhatározta, hogy a vasuti indulóbáz részére szükséges, mintegy 6000 □ ölnyi területet a vásártérből ingyen átengedi.

Az egvőrösség, mely a mult évben oly szokatlan erővel lépett fel s oly sok magyarázatra adott okot, úgy látszik az idén is állandó disze lesz a nyugati égnék. A herényi asztrophysikai observatorium már augusztus közepe óta a tűnemény erősbödése észleltetett, szeptember 14-én este pedig oly intenzitással ragyogott, hogy a mult évből nem sokat engedett, sőt az alak szépségére nézve azt felül is multa. Különben a tűnemény egész éven át látható volt kisebb-nagyobb mérvben, nemcsak este, hanem a nap bár mely szakában, ha a napot kis felleg, folt stb. úgy takarta el, hogy a rózsaszínű környezete látszott; ilyen esetben a napot környező, nagy átmérőjű korongot igen tisztán ki lehet venni. Szeptember 14-én este közvetlen a nap nyugta után nagy, vöröses barna, félkör idomú tűnemény mutatkozott finom rózsaszínű szegélyvel, közepén pedig nagy világos szürkés koralaku folttal. Legszébb pár percel 6 óra után volt, ezután fogyott erősen, 6 óra 20—25 percker majd egészen eltűnt, 6 óra 30 percker azonban újra kigyuladt az ég s nyugati részének majd egy harmada gyönyörű bibor fényű, széles sugaraktól ragyogott, melyek mint valami legyező lemez-kék terjeszkedtek szét s igazán lebilincselő látványt nyújtottak. Pár perc alatt sokat veszített a tűnemény szépségéből, 10—15 perc múlva alig jelölte csekély sárgás-vörös fény a nap leáldozásának helyét. A tűnemény előreláthatólag napról-napra szebb s érdekesebb lesz.

A kalocsai érseki uradalom a Baja város alatt fekvő Pandur szigeti birtokot 1885. évi október 1-étől 3, esetleg 6 évre bérbeadja f. é. szept. 22-én, 500 frt bántapénz mellett.

Szabadkáról a vasparipázók a napokban indultak nagyobb kirándulásukra, Ujvidékre.

Akiről az Isten megfelejtkezett. Vudrák Deme-ter 102 évet élt déronyai lakost a napokban reggel szobájában felakasztva találták. Nagy életkora dacára igen jó testi erőnek örvendett még, olyannyira, hogy szép időben rendszeren gyalog átjött a hódásghí hevi vásárra. Itt megívott egy pár pohár bort és ismét gyalog hazament még délelőtt. Itt, valamint otthon is gyakran arról panaszkodott, hogy a jó Isten ő róla megfeletkezett; mert különben már régen magához hívta volna, mint azt az ő pajtsaival tette. Minden körülmény öngyilkosságra vall. Az öreg állítólag még Ó-Karavukován született, melynek helyét is alig tudja ma már.

Ujvidéken a járásbírósnál egy irnoki állás be-töltendő. Pályázati határidő okt. hó 16.

Árverés lesz Sohmer Mária 2400 frtra becsült ingatlanai felett okt. hó 12-én Ujvidéken.

Vajszkán f. hó 11-én az ifjuság Kimmach Ludmilla úrhölgy névünnepeit sikerült táncvígalmossal ünnepe meg; még pedig nem zongora, de nem is az erredivő tambura hangjai mellett, hanem valóságos cigányzenével, melyet 6 szál emberével a bácsi „első banda“ produkált (mert kérem ott csak egy banda van, s így minden kétségen felül áll, hogy ez az első). A falu szépei örvendetes számmal voltak képviselve. Részt vettek az ünnepeken kívül még a táncban: Mihailovics Mihályné és Titkovics Wolf Hermin öngyáságaik, továbbá: Hevessy Berta, Milenkovics Sofia, Hevessy Ilka, Milenkovics Amália, Kimmach Tinka, Hevessy Izidora, Kálmán Sarolta és Cservenka Helén úrhölgyek. Másnap reggel a felkelő nap legelső sugarai mosolyogtak a lankadatlan kedvvel vigadó társaságra, mely még teljes számban „apróza“ a „hajnali csárdást“, melynek végeztével a zene búcsúhangjai kíséretében oszlani kezdett. De bezzeg nem oszlott a jó kedv; mert még aznap délelőtt a társaság férfi tagjai Mihailovics Mihály körjegyző úr és kedves családja társaságában, melyhez Bácsból mint vendégek csatlakoztak még: Artinger János kedves nejével és Török Gyula segédlelkész, kirándulást tettek a szomszéd halásztelepre, hol vig dalok és ladikázással perceként multak az órák, míg elkészült a halpaprikás, melynek kitűnő volta a szabad levegő s a ladik-verseny nagy munkája által fellázított étvágy kitűnőségével versenyzett. Letelepedett a társaság a szabad ég alatt azokra a primitív szerkezetű készülékekre, melyek ott a halászok széknek csúfolnak s melynél a lábát három s kivételesen négy beékelt cölöp, a felső rész pedig egy meglehetősen kiméletességgel idomított fatüskő képezte. A két legnagyobb efféle monstrum asztallá avasították, s körül a társaság tagjai, mint megannyi Pythiák „trios“-aikon elfoglalták helyeiket. Tantulus! pillantásokat vetve a középen elhelyezett két óriási fatábra, mely kezdetlegességgel tekintetben semmivel sem állott a művészet terményeinek magasabb fokán, mint a fentebb leirt asztalok és székek. Aki ezek alakjáról némi fogalmat akar szerezni, képzeljen magának az edény viágban egy átmeneti fajt a medence és teknő közt. De a tulajdonképeni figyelmet annak párolgó tartalma vonja magára, melynek illata az egészséges emésztő szervek közt valóságos rebelliót idézett elő. Ennek elköltése után hazatérve, Mihailovics körjegyző úr ismert magyaros házi gazdai szivességével fogadta a vig társaságot, mely kedélyes társalgás, dal és tánc mellett mulatva, csak éj 8 órakor oszlott szét, kinyugodni az egy éj és egy nap kellemes fáradsáimát. K...

Utazás Belgrádba. A magyar királyi államvasutak igazgatósága tudatja: Folyó évi szeptember 15-től kezdve Budapest, Zombor, Szeged, Szabadka, Újvidék, Pétervárad, Karlóca, Mitrovica, Zimony állomásokról Belgrádra s viszont I., II. és III. osztályú közvetlen menetjegyek, valamint Budapest és Zimony egyrészt, másrészt pedig Belgrád között II. és III. oszt. menetérti jegyek léptetnek életbe; hasonlólag fog fentvezetett állomások közti forgalomban a podgyász közvetlenül felvételni. A menetérti jegyek árai Budapest és Belgrád közt a II. osztályban 45 frank 10 cent, a III-ikban 32 frank 10 cent, Zimony és Belgrád közt a II. osztályban 1 frank, a III-ikban 60 centim. A budapest belgrádi menetérti jegyek érvényességi tartama 10, a zimony-belgrádi pedig 1 nap. Ezen jegyek után podgyász szabadsúly is engedélyeztetik.

Előfizetési felhívás. „A jellem-fejlesztés módja és eszköze a népiskolában“ című, a Bács tiszavidéki r. k. tanító-egylet által 20 frttal jutalmazott pályaműre. Jelen pedagógiai művek segítségével írta Mák János néptanító. A munka nyolcadrét alakú 32 oldalra fog terjedni és f. é. október utolsó napjaiban jelenik meg. Ara 20 kr., mely összeg beküldése után a munka mindenkinek bérmentve küldetik meg. A tiszta jövedelem az „Országos kath. tanítói segélyalap“ javára lesz fordítva. E műveinket megrendelni szándékozó m. t. ügyfelek, az előfizetési pénzt, Mák János tanítóhoz Bács-Szt. Tamásra kéretnek küldeni.

Arverés lesz Draskóczy Paulina 1862 frtra b. ingatl. felett okt. 23. Újvidéken.

Könyvismertetés. Történet, liturgia, időszámítás és hittan az izraelita ifjuság számára. Ez a címe egy eléggé csinosan kiállított füzetnek, mely Gross Gusztáv tanító és a Bács-Bodrogh megyei tört. társulat m. tagjának szerkesztéséből, mint a Manojlovic féle könyvkereskedés tulajdona, Szenttamason megjelent. Nem foglalkoztunk volna e művel, ha szerző a füzet címében ki nem teszi, hogy művét az ifjuság számára írta, tehát tankönyvnek szánta. Nagyon rossz véleménnyel kellene az izr. tanítókról bírnunk, ha elhihetnők, hogy képesek lennének feltételezni tanulóikról, hogy megtudják emésztetni azt a rémséges magyar nyelvet, melyen a füzetke világra bocsátott. Tudjuk jól, hogy a nyomdafesték nem jár mindig együtt az irályi szabotossággal, de a nyelvnek ily éktelen elferdítésével mégis csak ritkán találkozhatunk. Avagy miféle nyelv az, melyen a következők megírva vannak: „Többször minden lényt özőn víz által ki nem irtom“, „ne bándkjatok, hogy engemet eladtátok“, „egy ládacska ké szített, melyet szurokkal kikente“ (mert nem kikentelte?), „a népet a szentföldre sem fogtok vezetni“, „a föld ketté hasadt“ (közönjük szepen!), „készítsd rézből egy kigyót“, „egy újkor keletkezett, kik Isten csodáit nem látták“, „a mit el nem vihetne, feldúlták“, „mert csak szeretettel megnyerhető az ember“, „most eső bekövetkezett“, „Izrael Istenénél... biztositalak“ (bei Gott Israel's!), „megkegyelmezte őket“ (begnadigte sie), „pénteken estekor“, „Isten törvényét megferdíteni“. És így megy ez tuocat száma minden egyes oldalon. No az ily furcsa nyelvezetet, azt hiszem a felvidéki tónál is megmosolyogjuk. Sok helyt a szófüzési és mondatkötési hibák annyira kiforgatják az értelmet, hogy ember legyen a ki megértse, hogy mit akar szerző mondani, mint pl. az ilyenekben: „Pekachja, Pekach által gyilkoltatt meg, trónra jutván elődei hű követője volt“. Tehát meggyilkoltatván, trónra jutott. „Jóram fia Achab leányát nőül vette“, ebből annyit veszünk ki, hogy Jóramnak fia nőül vette A. leányát; pedig dehogy, Jóram maga vette nőül, csakhogy szerző ahhoz tartotta magát, hogy Jóram, sein Sohn, magyarul: fia, Jóram nőül vette...; és ez így megy másfél lapon egyfolytában. Ilyenekben sincs

hiány, mint: „A vető mag a földbe fektetik, elrothad“ (1) és Isten akaratára új életre támad“. Azt a végtelen sok botlást, melyet szerző végül az írás- és pontozási jelek ellen majdnem minden sorban elkövet, készségesen hajlandóak vagyunk a sajtóhibák rovására írni. A mi művecske tartalmát illeti, habár ahhoz is sok szó fér, nem akarunk szerzőtől minden érdemet megvonni, de ennek bírálata nem tartozhatik e lap keretébe és higgye el szerző, hogy nem is a bírálatai kedv vett bennünket rá, hogy műve ellen felszólaljunk, mint inkább azon meggyőződésünk, hogy a tanítónak sokkal inkább kötelessége növendékei nyelvbötléseit a legéberebb figyelemmel irtani, semhogy megengedhető volna, hogy az ily nyelvezetet még be is tanítsa a velők. Szerző bizonyára ismerni fogja Goethe ama mondását, hogy a legjobb is csak alig hogy jó a gyermekeknek; valamint hogy tudni fogja azt is, hogy újabb időben ezt elvként állították fel a tankönyv írására nézve. A jelenkor körtünetei — mondja szerző — „mint a szű, úgy örölnek a társadalom testen“; no, e körtünetek közé soroljuk mi első sorban a mai időben annyira divatos minden áron való feltűnési vágyat, mely különösen az irodalomban kezd grasszálni. Nem akarjuk szerzőt is ezzel gyanusítani, de bizonyos, hogy egy idő óta nagyon sok mű és különösen sok tankönyv éppen e körtünetnek köszöni Ephemer becsüi létét.

A renteconversio. A Rothschild-consortium a még hátralevő 6% magyar aranyjádékok beváltására szükséges összegnek megfelelő négy százalékos aranyjádék aláírására szeptember 22., 23. és 24-ikét tüzte ki, a mi mellett a consortium a 6%-osnak 4%-os aranyjádékra való becsérelésénél — noha e hó utoljában a még be nem váltott címletek okvetlenül felmondhatnak — oly magas árfolyamot ad, hogy az a 6% jádék tulajdonosának $\frac{3}{4}$ nyi kedvezményt nyújt. Az aláírás névértékű 124,739,600 o. é. frtnyi 4% jádékra a fentnevezett napokra iratik ki és az aláírás úgy a még kiállított f. nem mondott 6% os jádékkötvényekkel való kicserélésre, mint készpénzfizetésre történhetik. A 6 százalékos aranyjádékkal kicserélés ellenében történő aláírásoknak előjoguk van teljes összegükben leendő tekintetbevétele. A 4 százalékos aranyjádék árfolyama $77\frac{1}{4}$ százalékbá számítottatik, úgy hogy 100 arany forint névértéknek 155 és fél birodalmi marka felel meg. A készpénzfizetés mellett történő aláírásokra nézve az árfolyam $77\frac{1}{4}$ százalék; a mi mellett 1 o. é. forint 2 márkával egyenértékűnek számítottatik; az aláírásnál az aláírt összegnek 5 százaléka biztosítékképe leteendő. Az aláíró az aláírására átengedett kötvényösszeget ez év október 6-tól kezdve legkésőbb f. é. december 31-ig átvenni tartozik.

Színház.

Szeptember hó 15-én, hétfőn a „A kornevilli hangok“ operett került színre. A színlapot olvasva, nem kis meglepetésünkre láttuk, hogy Gáspár apó szerepében Kévéssy fog fellépni. A komikus, a ki már megjelenésével derűltégre szokta a közönséget hangolni, Gáspár apó szerepében! Nos? — a meglepetést az előadás sem oszlatta el. Sikerültebb alakítást Kévéssytől még nem láttunk; már maszkja olyan élethű volt, hogy arcáról le lehetett olvasni a hűtelen szolgát, a ki a fénylő aranyak rossz utra csábítottak, pénzövérrá tettek. Jelenete, midőn kedves kincse közt kotorász, a borzasztó meglepetést, midőn turpissága napfényre kerül s megőrül, oly természetesen volt, hogy szinte hideg borzongatott bennünket. — Hunyady (Harry) csinosan énekel. Bácsné (Szerpolett) szokott kedvességgel játszott. Bácskay Julcsát (Zermén) hallottuk már jobban is énekelni. A közönség gyér számu volt.

Kedden Sandau Gy. vigjátéka „Seigliere kisaszony vagy: ösök és unokák“ adatott elő. E vigjátékban oly kevés a komikus elem, hogy sokkal jogosabban lehetne színműnek nevezni. A mi a vigjáték elmaradhatatlan kelléke, hogy a bonyodalom komikus összekötéseket szüljön, itt teljesen hiányzik. Akármeily tragédiában van annyi komikum és komikus alak, mint itt. Az egyes szereplőket egészen komoly eszme vezérli, dolgukat is igen komolyan végzik. Seigliere marquis gögös, de lánya sorsát szíven viselő uri ember. Vaubert bárónét önző céljai vezérlik tetteiben. Destournelles ügyvéd az egész — már meglehetősen elkopottatott themából eredő esemény lebonyolítója. Stamply Bernard ot a boszú vezérli Seigliere marquis szalonjában, de elég neki a marquis szép lányával találkozni, hogy szívében ez indulat szerelemmé nemesüljön. Hogy e vigjáték nem vigjáték, az Sandau doiga, de mi az előadást illeti, amire leginkább szoktunk lapunkban reflektálni, már az teljesen sikerült, s bátran merem állítani, hogy ha ez est élvezetet nyújtott a közönségnek, úgy abban sokkal nagyobb érdeme van a szereplőknek, mint magának a darabnak. Mándoky (Destournelles) alakítása művészi volt. Középszerű tehetség e szerepből monstrumot csinált volna; ő neki sikerült minden jelenetet úgy nuanqirozni, hogy sokkal jobban ajánlotta azt, mint Sandau megírta. (Szeretnők Mándoky urat valamelyik Moliere féle vigjátékban mint intrikust látni.) Veressnek (Seigliere marquis), habár nem sikerült szerepe némely forduló pontját kellőleg kiemelni, egészen véve jól játszott. Maar Julia (Vaubert báróné), Morvay (Stamply Bernard) rutinrozott játékukkal nagyban emelték a darab sikerét. Kövéssy Raval szerepével úgy látszik nincs megelégedve, de nincs igaza, mert valamelyik ügyetlen segédzenész elrontotta volna az illúsiót, amit e valóban művészi előadás nyújtott. A közönség igen gyér számmal volt jelen, s egy cseppet sem látszott lelkesünni; nem akarok e magatartásából következtetést vonni, de gustibus non est disputandum!

Szerdán az „Üdvöske“ operett került színre. Az előadás sikerét különösen emelték Bácsné (Üdvöske), Bácskay Julcsa (Fiamette), Kövéssy (fejedelem), Hunyady (Pyppo). Közönség nem nagy számmal volt. De Zsö.

Árnyban, napfényben.

Nagy sürgés-forgás mindenütt.
Árnyban s a hol nap fénye süt.
Én úgy látom, hogy — emberek.
— S emberre alig lehetek.

Szemök egymásba villan át;
Szórják a lélek sugarát,
Közszellem lángja lobog ott...
— Én csak érdekre gondolok.

A kéz kezét fog... lám, mi szép:
Ugy jönni össze s válni szét,
Hogy fellángolnak sziveik!...
— Hidegen hagyja mindenik.

Beszélnék is... vajjon miről?
A haza szent szerelmiről?
Emberiség eszméiről?
— Csak egy papír szelvényiről.

Keresik egymást; célja van.
Szétválnak; ez se céltalan:
Hajh! érdek, önzés mindenütt!
— Árnyban s a hol nap fénye süt.

— Kereslek én is, csöndes árny!
Ligetben s házam udvarán.
Ott: ártatlan madár cseveg.
Itt: ártatlan kis gyermekek.

S légy üdvöz, tiszta napsugár,
Mely kis szobámba bejutál,
S beragyogod, mint lelkemet
A haza- s emberszeretet!

Dömötör Pál.

NYILTTÉR.*

Tekintetes szerkesztő úr!

Bécses lapjának f. évi augusztus 26-ki 70 ik számában egy Bajáról keltezett tudósítás jelent meg, melyben bizonyos „Nemo“ többek között a bajai tüzoltó egylet megboldogulandóságáról is megemlékezve, annak szervezetét s tisztikarát pengellengre állítani iparkodik.

Ezen tendentiosus tudósításról csak véletlenül: — szives figyelmeztetés folytán — szerztünk tudomást, ezért késétt eddig válaszunk, melynek bécses lapjában leendő közlésére egyletünk s saját jóhírnévünk megóvása szempontjából tek. szerkesztő urat egész tisztelettel felkérjük.

Annak előrebocsátásával, hogy akár testületet, akár magánegylet, álnév alatt a sajtó útján bántalmazni illetlen dolog; ama bizonyos „Nemo“-nak pedig kijelentjük: hogy előadása rosszakaratú rágalom, melyet ezennel visszautasítunk azzal: hogy mint lát-szik „Nemo“ még soha valamely egyletnek tagja nem lehetett, másként tudhatná, hogy egyletnek vannak alapszabályai, házrendje, azok alapján ellenőrzés mellett az egylet ügyét vezeti a tisztikar. Tudhatná, hogy azok alapján idegeneknek — másként mint vendégeknek — helyük sincs az egyletben, nemhogy jogaik lennének és hogy az egylet belügyébe derűre-borura kotonázhatnának.

Tekintetes szerkesztő úrnak a mult évi bilance-differenciára tett megjegyzésére, hogy az 81 frttal nem egyezett, felvilágosításul adjuk: hogy az a sajtó alá gyors rendezéssel a leíró hibájából becsúszott tévedésen alapszik, melyről az egylet választmánya már rég meggyőződést is szerzett. „Nemo“ csak nem tartja magát tisztességesebb embernek, mint az egylet egész választmánya?

Baján, 1884. szeptember 8-án.

Kiváló tisztelettel

a bajai önkéntes tűzoltó-egylet tisztikara nevében:

Dujmovits István,
titkár.

Bajay Péter,
alelnök.

* Az e rovásban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNAR ISTVAN LAJOS.
Lap tulajdonos és kiadó: Bittermann Nándor.

HIRDETÉSEK.

4915. szám.
kig. 1884.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh megye apatini járás szolgabírósága részéről közhírre tétetik, miszerint az Ó Sztapár községében elhalálozás folytán üresedésbe jött község orvosi állomás betöltése céljából a választás 1884. évi szeptember hó 26-án d. e. 10 órakor Ó-Sztapár község házában fog megtartatni.

Felhívtnak a pályázni óhajtok, miszerint az 1873. évi XVIII. t. c. 74. §. és az 1876. évi XVI. t. c. 143. §-a értelmében és azon felül a szerb nyelvnek szóbeli bírást igazoló okmánnyal is felszerelt kérvényeket bezárólag 1884. évi szeptember hó 22-ig ezen szolgabírósnál annál bizonyosabban nyujtsák be, mert később érkező folyamodványok tekintetbe vétetni nem fognak.

A betöltendő állomással:

1. 600 forint évi készpénzfizetés.

2. Szabad lakás.

3. 40 kr. látogatási díj, s

4. 20 kr. halottkémlési díj van egybekötve.

Apatin, 1884. évi szeptember hó 11-én.

Ribiczey Béla,
szolgabíró.

Birtokeladási hirdetmény.

A Bács Bodrogh megye Veprovác község határában fekvő, 628⁶⁷⁵/₁₆₀₀ kat. holdat tevő kincstári uradalmi birtokrészek, az ezen hirdetés kiegészítő részét képező részletes eladási terv szerint, 5-10 holdas részletekben és dülönként, a kataszteri tiszta jövedelem alapján megállapított és tehát a föld minősége szerint különböző, holdankénti 414⁶⁴—427[—]—382[—]—457⁵⁰—269[—]—378[—]—148[—]—262⁶⁰—500[—]—385³⁵—443[—]—460[—]—490³⁰—499⁴⁰—533[—]—490⁴⁰—499[—]—161⁴⁷ frt becsértéssel szó- és írásbeli nyilvános árverés útján

Veprovácra a község házábanál 1884. évi szeptember 26-án

délelőtt 9 órától kezdve és esetleg folytatólag a következő napokon a legtöbbet ígérőnek örök áron fog eladatni.

A szóbeli árverés megkezdése előtt írásbeli ajánlatok is adhatók be, de csakis az egyes vagy több dülökre, vagy az egész birtokra.

Az egyes dülők becsértéke a következő:

I-ső dülő	628 ⁶⁷⁵ / ₁₆₀₀ hold	2701 frt
II-ik	60 ⁷⁸⁹	24103 "
III-ik	49 ¹¹⁶⁰	9520 "
IV-ik	126 ¹⁴²⁷	59778 "
V-ik	67 ¹³⁸³	33281 "
VI-ik	70 ⁷⁹⁶	35203 "
VII-ik	93 ⁵⁸²	46626 "
VIII-ik	63 ¹⁴⁶⁵	31476 "
IX-ik	89 ²⁵⁰	36340 "

Az egész 628⁶⁷⁵/₁₆₀₀ holdnyi birtok becsértéke 279,028 frt.

Az írásbeli ajánlatok 50 kros bélyeggel és a kiáltási árnak 10%-át tevő bántapénzzel ellátandók és azok borítékán határozottan kiteendő a tárgy, melyre az ajánlat tétetik, továbbá az ajánlatban a megajánlott vételár számokkal és betűkkel világosan kiírandó és végül az ajánlattevő által kijelentendő, hogy a feltételeket ismeri és azok minden pontjának magát feltétlenül aláveti.

A vételár tíz évenkénti egyenlő részletekben mindig az összes kün lévő hátralékok után az árverési eredmény jóváhagyása napjától a lefizetés napjáig számítandó 6% kamatokkal együtt törlesztendő. — A bántapénz az első részletbe fog betudatni.

A tulajdoni jog telekkönyvi átíratása csak a vételár teljes törlesztése után fog megengedtetni. Az árverési eredmény jóváhagyása napjától a vevő az összes adókat és terheket viselni köteles, ellenben ugyanazon naptól a föld jövedelme őt illeti meg, s ezért a fennálló haszonbérszerződések is azon naptól a vevőre ruháztatnak; a vevőre hagyatván, hogy ama szerződés határozmányai alapján a mostani bérlővel való viszonyát tetszése szerint, de az eladó kincstár közbenjárása és szavatossága nélkül rendezhesse.

A részletes eladási terv- és az árverési valamint a szerződési feltételek Zomborban a m. kir. jószágigazgatóságnál a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők. — Utóajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Zombor, 1884. évi szeptember hó 14-én.

2-1 A m. kir. jószágigazgatóság.

Hirdetmény.

Torontál megye árvászekének 13537/1884. ár. szám alatt kelt határozattal nyert felhatalmazás illetve utasítás alapján alulírott részéről ezennel közhírré tétetik: hogy néhai Szávits Szilárd volt Padei közbirtokos hagyatékát képező, jelenleg pedig Szávits Mária férjezett Dudwarszky Gáborné, kiskoru Szávits Gerő, Szilárd és György nevére tulajdonjogilag egyenlő arányban teleggnyvezett, és a padei határában fekvő, a padei 115-ik, 328-ik és 474-ik számú telekjegyzőkönyvben, továbbá a padei határában levő és a Barnaháti 1-ső és 6-ik telekjegyzőkönyvben felvett, és végre a padei határában lévő és a Peszéri 1-ső és 5-ik telekjegyzőkönyvben felvett összesen 985 (kilencszáznyolcvanöt) holdnyi — holdját 1600 □ öllel számítva — nemesi birtok, a mely birtok 600 hold szántó, 200 hold kaszáló és 185 hold legelőből áll; a jókarban álló és hozzá tartozó uri lakház, magtár, kukorica göré és egyéb gazdasági épületekkel együtt, valamint a padei kisebb királyi haszonvételek mint a fenti ingatlan tartozékainak egy tizedrésze, — a mely összes ingatlanok tartozékaival együtt o. é. 130,000 frtnyi, azaz osztrák értékű egyszázharmincezer forintnyi becsértékben vétettek fel — ajánlat útján örökáron eladatni fognak, azzal hogy az illető venni szándékozik — a fent hi- vatkozott Torontálmegee árvászekének 13537/1884. ár. szám alatt kelt határozata szerint — kötelezetnek ajánlatukat, a felajánlott vételárnak 5%-át (ötszázalé- kát) készpénzben, mint bántapénzzel támogatva, közvet- lenül alulírotthoz, mint a kiskoruk gyámjához és pe- dig bezárólag 1884-ik évi október hó 10-ig bekü- ldeni, azon fizetési feltétel terhe alatt, hogy az ajánlat- tevők között elfogadott és árvászekileg megerősített legtöbbet ígérő vevő köteles leend az o. é. 85,000 frtnyi, azaz osztrák értékű nyolcvanöt ezer forintnyi be- kebelezett terhek levonása után fennmaradó összeget, mint a hátralékos vételár, bántapénzének betudása mellett, az árvászeki jóváhagyástól számítandó 15 (ti- zenöt) nap alatt, külföldbeni bántapénzének elvesztése terhe alatt, Torontál megye árvászke által kijelölendő helyre és egyénnek lefizetni.

Kelt Adán, 1884. szeptember hó 8-án.

Dudwarszky Gábor,

ügyvéd, mint néhai Szávits Szilárd örökösei részére árvászekileg kinevezett gyám és gondnok.

3-3

Két TANONC felvétetik

FRIEDEL PÁL

10-5 vas- és fűszerkereskedésében A P A T I N B A N.

A szerb nyelvben jártasok előnyben részesülnek.

Segédjegyző kerestetik.

Veprovác községben a segédjegyzői állás betöltendő; évi fizetés 300 frt, illet: 100 frt és 200 frtért a közs. jegyzőnéli teljes ellátás; ezen- kívül a kisebb magánmunkálatokérti díj-jövede- lem; a képesítésről és jelen alkalmazásról bi- bizonylatok alulírtthoz e hó végeig beküldendők. — A magyaron kívül a német nyelv bírása is megkívántatik.

Veprovácra, 1884. szeptember 7-én.

3-3 Zányi József, közs. jegyző.

3752. szám.

Birtokeladási hirdetmény.

A Bács Bodrogh megye Keresztur község határában fekvő, 977¹⁰⁶¹/₁₆₀₀ kat. holdat tevő kincstári uradalmi birtokrészek, az ezen hirdetés kiegészítő részét képező részletes eladási terv szerint, dülönként, a ka- taszteri tiszta jövedelem alapján megállapított és tehát a föld minősége szerint különböző, holdankénti 236⁷¹—229³⁶—189³¹—130⁴⁶—197⁴²—254⁷⁸—245¹³—232⁵⁶—310²⁹—304⁶³—299⁵⁶—283⁴⁷—274⁸⁵—296⁵⁹—244⁶²—250⁶⁸—272³³—271¹⁷ és 223⁴¹ frt becsértéssel írásbeli nyilvános árverés útján

Kereszturra a község házábanál 1884. évi szeptember 25-én

délelőtt 9 órákor a legtöbbet ígérőnek örök áron fog eladatni.

Az egyes dülők becsértéke a következő:

I-ső dülő	60 ⁹⁷⁵ / ₁₆₀₀ hold	14,347 forint
II-ik	50 ¹⁵⁸⁵	11,695 "
III-ik	50 ¹⁴²²	9,634 "
IV-ik	50 ¹⁰⁶⁵	6,610 "
V-ik	50 ¹⁰⁴⁵	10,000 "
VI-ik	50 ¹⁴²⁹	12,966 "
VII-ik	51 ⁸¹¹	12,626 "
VIII-ik	50 ¹⁰¹⁶	11,773 "
IX-ik	50 ⁵¹⁹	15,615 "
X-ik	50 ¹¹⁹⁹	15,460 "
XI-ik	51 ⁶⁰⁰	15,390 "
XII-ik	51 ⁷⁷²	14,573 "
XIII-ik	51 ²⁵³	14,062 "
XIV-ik	51 ⁴⁴²	15,210 "
XV-ik	51 ¹⁷⁷	12,473 "
XVI-ik	50 ¹¹¹³	13,014 "
XVII-ik	50 ¹⁰²⁴	13,803 "
XVIII-ik	51 ⁵⁶²	13,925 "
XIX-ik	50 ⁹⁸²	11,308 "

Az egész 977¹⁰⁶¹/₁₆₀₀ holdnyi birtok becsértéke 244,484 forint.

Az írásbeli ajánlatok 50 kros bélyeggel és a ki- kiáltási árnak 10%-át tevő bántapénzzel ellátandók és azok borítékán határozottan kiteendő a tárgy, mely- az ajánlat tétetik, továbbá az ajánlatban a megaján- lott vételár számokkal és betűkkel világosan kiírandó és végül az ajánlattevő által kijelentendő, hogy a fel- tételeket ismeri és azok minden pontjának magát fel- tétlenül aláveti.

A vételár tíz évenkénti egyenlő részletekben mindig az összes kün lévő hátralékok után az árverési eredmény jóváhagyása napjától a lefizetés napjáig szá- mítandó 6% kamatokkal együtt törlesztendő. — A bántapénz az első részletbe fog betudatni.

A tulajdoni jog telekkönyvi átíratása csak a vé- telár teljes törlesztése után fog megengedtetni. Az árverési eredmény jóváhagyása napjától a vevő az összes adókat és terheket viselni köteles, ellenben ugyanazon naptól a föld jövedelme őt illeti meg, s ezért a fennálló haszonbérszerződések is azon naptól a vevőre ruháztatnak; a vevőre hagyatván, hogy ama szerződés határozmányai alapján a mostani bérlővel való viszonyukat tetszésük szerint, de az eladó kincstár közbenjárása és szavatossága nélkül rendezhessek.

A részletes eladási terv- és az árverési valamint a szerződési feltételek Zomborban a m. kir. jószágigaz- gatóságnál a hivatalos órák alatt bármikor megtekin- hetők. — Utóajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Zombor, 1884. évi szeptember hó 7-én.

2-2 A m. kir. jószágigazgatóság.

Nincs többé fogfájás!

DOM MAGUELONNE főnök a tisztelendő benediktinusoknál **Soulacban** (Gironde)

FOG-SZERE

használatá által.

Két arany érem, Bruxelles 1883. a legmagasabb kitüntetés. — Főltalva 1873. Boussard Pierre prio által.

1 palack 1., 2. és 4 frt, por 75 kr. és 1 frt, pasta 1 frt.

Eau de Zenobie erősítő, megtartó és egyedül képes a szín visz- szállítására ép ugy a hajnál, mint a szakáll- nál, azt hajlékonyá teszi és növeszti. 1 palack.

Tincture du dr. Richard, a haj eredeti színeinek visszaállítására, rögtön siker. 3 frt 1 palack.

Eau de Phénix I. kitünő szer a haj színének visszanyerésére, 2 vagy 3-szori használatra minden további eljárás nélkül előtte vagy utána.

Eau de Phénix II. ugyanazon eredm. y mint az I. sz., siker 2 nap után.

Gouttes du dr. Thompsen szakáll-festőszer, könnyű használat és gyors siker.

Lotion vegetale Cephaline, jótékony a fejmosásra egyszersmind a hajnövesztésre.

Amicaline toilette. Egyedüli szer mindenféle bőrbetegségek, kiütések, égések stb ellen.

Parfümök, nagy választéka az ismert angol és francia illat- szereknek.

Poudre fleur de riz de Lahore, elismert legjobb rizspor, finom illattal.

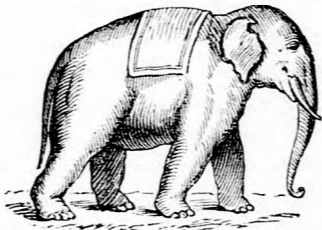
Glycerine anglaise, kitünő szer a bőrnél fagyások ellen stb.

Főügynökség a nagybani eladásra

A. Seguin 3. rue Huguerie Bordeaux.

Raktár Zomborban: Heindhofer Robert és Weidinger S. és Zs. uraknál.

Az „ELEFÁNT” szálloda megnyitása ZOMBORBAN.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, miszerint a jó hírben álló „Elefánthoz” címzett szállodát és kávéházat Zomborban átvettem, s az összes helyiségeknek alapos újítása, elegáns s kényelmes berendezése után, **augusztus 2-án** megnyitottam. Kitünő konyha, legjobb italok és pontos szolgálat által iparkodni fogok a n. é. közönség minden igényeinek megfelelni.

A n. é. közönség jó indulatába ajánlja magát

mély tisztelettel

HORVÁTOVITS STIPÓ
vendéglős.

10-10 **A szálloda társaskocsija minden vonathoz közlekedik.**